

פרשת בא

התגבשות עם ישראל

בפרשת בא (פרק יב פסוקים א,ב) מסופר שהקב"ה אומר למשה ואל אהרון את המצוה הראשונה שבני ישראל יקיימו, ויאמר יהוה אל-משה ואל-אהרן בארך מצבים לאמר: החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה: ויש להבין מדוע זו המצוה הראשונה שבני ישראל הצטוו בה והרי יש מצוות חשובות יותר כגון שבת וכדו'?

ונראה לומר שהרי בני ישראל עד השחרור מעול המצרים לא היו עם מגובש ומוגדר, אלא רק צאצאים לאותו אדם שהרי נקראים בני ישראל, ויתכן לומר שזו היתה מטרה בעול השעבוד שהרי בכדי לגבש את בני ישראל כעם, היה צריך לגרום להם לעבור סבל משותף ולהוציאם לחרות, ודבר זה ניכר היטב בדברי התורה שכותבת (פסוק ג), דברו אל-כל-עדת ישראל לאמר בעשר לחדש הזה ויקחו להם איש ששה לבית-אבת ששה לבית: שהרי עד כה בני ישראל היו מכונים בני ישראל וזו הפעם הראשונה שהתורה מכנה אותם עדת ישראל, ומשמעות המילה עדה, הינה, עם. ולפי היסוד הזה ניתן לומר, שחלק מהדרך לגרום לאומה להיות לעם הינו ע"י נתינת לוח שנה עצמאי לעם, שהרי עד כה חגיהם של המצרים היו חגיהם של היהודים, וימי המנוחה של המצרים היו גם ימי המנוחה של היהודים א"כ הדרך הטובה ביותר לתת לעם עצמאות וגיבוש כעם הינה ע"י נתינת לוח שנה חדש שלא תלוי בעם אחר.

וניתן לפי זה לבאר גם את המצוה השניה שבני ישראל הצטוו, והיא, קרבן פסח כפי שנכתב (פסוקים ג-יא), דברו אל-כל-עדת ישראל לאמר בעשר לחדש הזה ויקחו להם איש ששה לבית-אבת ששה לבית: וכו', שהרי קרבן פסח הינו המצוה היחידה שעושים אותה חבורות חבורות, וניתן לומר שזו דרך נוספת לגבש את העם, כעם. וכפי שאנו רואים את התהליך של היצירה של העם, ניתן לראות גם בהמשך שממנים מנהיג לעם שזה משה, ולאחר מכן ממנים שופטים ושוטרים, ואז, כאשר העם מגובש ביחד, עם לוח שנה, מנהיג, ובתי דין, ניתנת התורה שזה ספר החוקים של העם, ולאחר כל זה, כאשר העם מגובש ומוגדר לחלוטין, הרי שהם מקבלים מולדת, היא, ארץ ישראל.